

Pro Hanhikivi ry

**TIIVISTELMÄ:
LISÄTIETOJA 8.12.2009 TEKEMÄÄMME VETOOMUKSEEN EUROOPAN PARLAMENTILLE**

Olemme 8.12.2008 lähettäneet vetoomuksen (nro 1772–09), joka koskee Fennovoima Oy:n ydinvoimalan rakentamishanketta ja siihen liittyviä valmistelevia päätöksiä Pyhäjoella, Suomessa.

Pyysimme vetoomuksessamme EU:ta selvittämään, onko hankkeen kuluessa tehty päätöksiä, jotka ovat seuraavien neuvoston direktiivien vastaisia:

- 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (jäljempänä luontodirektiivi)
- 79/409/ETY, annettu 2 päivänä huhtikuuta 1979, luonnonvaraisten lintujen suojelusta (jäljempänä lintudirektiivi) ja
- 2000/60/EY, annettu 23 lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan puitteista (jäljempänä vesipuitedirektiivi).

Osallistuimme 23.5.2011 Brysselissä vetoomusvaliokunnan kokoukseen, jossa valiokunta päätti jatkaa vetoomuksemme käsittelyä sen jälkeen, kun kansallinen korkein hallinto-oikeus Suomessa on ratkaissut ydinvoimamaakuntakaavoja koskevat valitukset. Vetoomusvaliokunta päätti myös antaa vetoomuksen tekijälle (Pro Hanhikivi ry) mahdollisuuden toimittaa vetoomusvaliokunnalle tarkentavia lisätietoja kiistanalaisesta ydinvoimalahankkeesta ja mahdollisista hankkeen toteutuessa tapahtuvista EU-lainsäädännön rikkomuksista.

Tarkentavina lisätietoina toteamme seuraavaa:

1. Hankkeen EU-direktiivirikkomusten tutkiminen

Komission ja vetoomusvaliokunnan tulee perehtyä ja puuttua mahdollisesti EU-direktiivejä rikkovaan tilanteeseen riittävän ajoissa, jo siinä vaiheessa, kun hankkeesta on tehty sellaisia valmistelevia päätöksiä, joista voi päätellä hankkeen ja lainsäädännön rikkomusten todennäköisesti toteutuvan, ellei niihin puututa.

Toistamme esityksemme, että EU käyttäisi ohjaavaa asemaansa siinä, ettei EU lainsäädännön rikkomuksia pääse tapahtumaan.

2. Direktiivejä rikkovat kansalliset päätökset

Seuraavien kansallisten päätösten katsomme hankkeen toteutuessa rikkovan EU:n luonto- ja lintudirektiivejä:

Päätökset maakuntakaavasta

- Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliiton päätös 22.2.2010 ei noudata EU-direktiivejä.
- Pro Hanhikivi ry:n valitus ympäristöministeriölle 20.4.2010 maakuntaliiton päätöksestä hyväksyä ydinvoimamaakuntakaava.
 - Kaava ei huomioi alueen merkittäviä luontoarvoja eikä alueellisen ympäristökeskuksen antamaa lausuntoa Natura-arvioinnista ja on EU:n luonto-, lintu- ja vesipuitedirektiivien vastainen.
- Ympäristöministeriön päätös ydinvoimamaakuntakaavasta 26.8.2010

- Ympäristöministeriön hyväksymä ydinvoimamaakuntakaava vaarantaa alueen uhanalaisten luontotyyppien ja kasvilajien esiintymien säilyvyyden ja on siten EU:n luontodirektiivin vastainen.
- Ydinvoimamaakuntakaava on EU:n lintudirektiivin vastainen ja ristiriidassa Hanhikiven alueen linnustollisten arvojen kanssa. Kaavan toteutuminen heikentäisi lintualueiden merkitystä ja alueen pesimä- ja muutonaikaisen linnuston säilymistä ja elinympäristöä.
- Ydinvoimalaitoksen sijoittaminen Hanhikiven alueelle ei myöskään ole mahdollista heikentämättä Hanhikiven edustan rannikkovesien tilaa ja näin ollen rikkomatta EU: vesipuitedirektiiviä.¹⁾
- Päätöksessä on kirjattu yhdistyksen esittämät EU-luonto- ja lintudirektiivien mahdolliset rikkeet, sivut 6, 9 ja 10, direktiivirikkomuksiin on vastattu sivuilla 36–37 ja 39.

Päätökset osayleiskaavavoista ja asemakaavoista

- Pyhäjoen kunnan päätös hyväksyä ydinvoimaosayleiskaava ja asemakaava.
- Raahen kaupungin päätös hyväksyä ydinvoimaosayleiskaava ja asemakaava

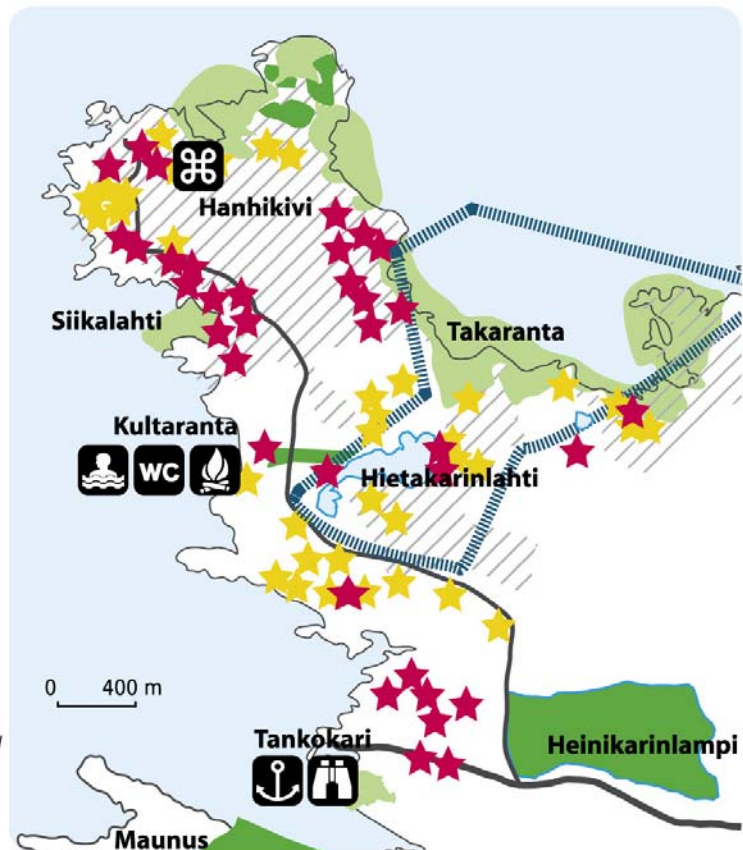
Vetoamus ja sen liiteaineisto sekä viitatut lähteet osoittavat, että hankkeen valmistelu antaa selviä viitteitä päätöksistä aiheutuvasta EU-lainsäädännön rikkomisesta.

3. Direktiivirikkomusten arviointi Natura-alueen ja Hanhikivenniemen osalta

Hanhikivenniemeen tulee suhtautua luontodirektiivin artiklassa 1 määriteltynä yhteisön tärkeänä pitämänä alueena, koska niemi edistää merkittävästi liitteessä I olevan luontotyypin, maankohoamisrannikon primäärisuknessiovaiheiden luonnontilaiset metsät, suotuisan suojelun tason säilyttämistä tai ennalleen saattamista Perämeren rannikkoalueella, jossa kyseistä luontotyyppiä esiintyy ainoana koko Euroopassa. Lisäksi niemi edistää osaltaan merkittävästi luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä kyseisellä luonnonmaantieteellisellä alueella.

THE HANHIKIVI CAPE

Parhalahti-Syölätiinlahti-Heinikarinlampi -Natura2000 -area, the private nature reserves	Sight: Hanhikivi, the fixed relic
The natural habitat types of the Nature Conservation Act	Swimming place
Glo lakes: Hietakarinlahti, Rovastinperukka, Heinikarinlampi	WC (dry toilet)
Forest Act 10 § conservation subjects	Campfireplace
METSO -environmental subsidy subjects	Fishing harbour
Nationally valuable rocky area	Bird tower
Hietakarinlahti-Takaranta -FINIBA-area. FINIBA areas are remarkable areas for nature conservation. They are nesting and gathering places for threatened and near threatened species and species of international special responsibility.	

The sources of the map: The final report of METSO - Merestä Metsäksi -project (Forest Biodiversity Programme for Southern Finland) and the FINIBA-map of the Hietakarinlahti-Takaranta -area in www.birdlife.fi-site.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY yhteisön vesipolitiikanpuitteista A:23.10.2000, 4 artikla, Ympäristötavoitteet

4. Vaikutukset Parhalahti-Syöläinlahti-Heinikarinlampi (FI1104201) Natura 2000 –alueeseen

Ydinvoimakaavojen mukaisesta maankäytöstä aiheutuva Hanhikivenniemen luonnontilaisten metsien pirstoutuminen vaikuttaa haitallisesti Natura-alueen merkitykseen suojeluna.

Linnustovaikutukset käsitellään kappaleessa 5.5.

Natura-arvioinnissa²⁾ todetaan, mihinkään selvityksiin tai tutkimustuloksiin perustumatta, ettei hankkeella olisi vaikutuksia Natura-alueen pinta- ja pohjavesioloihin. Huomautamme, että alueen pintavesioloihin vaikuttaisivat mm. ydinvoimalan lauhdevesien lämpökuorma, niemen eteläpuolelle kaavojen mukaan sijoittuva sataman- ja laivaväylän ruoppaus ja rakentaminen sekä Hanhikivenniemen laajamittainen rakentaminen teollisuuskäyttöön.

Natura-arvioinnissa ei ole huomioitu lainkaan Heinikarinlampi -osa-alueen välittömään läheisyyteen kaavoitettua rakentamista. Heinikarinlampi edustaa erittäin uhanalaista rannikon laguunit -luontotyyppiä. Heikentymisen voidaan katsoa olevan merkittävää, sillä rannikon laguunit on yksi alueen suojeluperusteena olevista ja ensisijaisesti suojeltavista luontotyypeistä, jonka suojelutasoksi on arvioitu³⁾ epäsuotuisa-riittämätön-heikkenevä.

Varovaisuusperiaatetta noudattaen voidaan kaavojen mukaisesta maankäytöstä johtuvien pitkäaikaisvaikutusten katsoa rikkovan luontodirektiivin artiklan 6 mukaista alueen koskemattomuutta. Lisäksi voidaan katsoa, että Suomi laiminlyö artiklan 6 kohdan 2 mukaista velvollisuuttaan toteuttaa erityisten suojelutoimien alueilla toimenpiteitä heikentymisen sekä häiriöiden estämiseksi ja rikkoo siten luontodirektiiviä.

5. Vaikutukset kasvi- ja eläinlajistoon

5.1 Ruijanesikko (*Primula nutans*) on luontodirektiivin liitteen IV laji, joka edellyttää tiukkaa suojelua ja sen esiintymispaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Alueellinen ympäristöviranomaisen on todennut, että ydinvoimalan jäähdytysvedet todennäköisesti vaikuttaisivat haitallisen rehevöittävästi esiintymiin. Näin ollen ydinvoimahankkeen voidaan katsoa rikkovan luontodirektiivin 13 artiklaa.

5.2 Jäkälät, sammalet, sienet, kääväkkäät ja selkärangattomat eläimet ovat kokonaan kartoittamatta, mukaan lukien EU:n luontodirektiivissä luetellut ensisijaisesti suojeltavat lajit, joista usealle Hanhikiven alue on sovelias elinympäristö. Hankkeen vaikutuksia mm. luontodirektiivin liitteen IV kasvi- ja eläinlajeihin tai niiden suojelutason suotuisuuteen ole arvioitu riittävästi, mikä rikkoo luontodirektiivin artikloja 12 ja 13.

5.3 Meriharjus (*Thymallus thymallus*) on luontodirektiivin liitteen V laji ja äärimmäisen uhanalainen. Kaavojen mukaan ydinvoimalan lauhdevesien purkupaikka sijoittuu lähelle merikutuisen harjuksen lisääntymisaluetta, mutta niissä ei ole huomioitu lauhdevesien lämpökuormasta aiheutuvan rehevöitymisen vaikutusta eikä olemassaolevan meriharjuskannan tuhoutumisen uhkaa, joka aiheutuisi ydinvoimalaitoksen jäähdytysvedenoton voimakkaasta imusta niemen eteläpuolella. Luontodirektiivin 15 artiklan vastaisesti hankkeen voidaan katsoa aiheuttavan lajin kantojen paikallisen häviämisen tai merkittävää häiriötä niille sekä heikentävän lajin suotuisan suojelun tasoa ja luontodirektiivin tavoitteiden täyttymistä.

5.4 Viitasammakko (*Rana arvalis*) edellyttää EU:n luontodirektiivin liitteen IV mukaan tiukkaa suojelua. Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on 4.7.2011 myöntänyt⁴⁾ Fennovoima Oy:lle luvan hävittää viitasammakon lisääntymis- ja levähdysalueita Pyhäjoen kunnan Hanhikiven ranta-

² Pöyry Environment Oy, Fennovoima Oy, Pyhäjoen Hanhikiven ydinvoimalaitoshanke. Natura-arviointi. 30.9.2009.

³ Suomen ympäristöhallinto 2007. Suomen raportti Euroopan komissiolle EU:n luontodirektiivin toimeenpanosta kaudella 2001–2006. <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=121693&lan=fi>

⁴ Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus 4.7.2011, päätös nro POPELY/169/07.01/2011

alueella. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen myöntämä poikkeuslupa voidaan myöntää vain luontodirektiivin artiklassa 16 (1) mainituilla perusteilla, jolloin poikkeamisen myöntämisen edellytyksenä on, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja ettei poikkeus haittaa kyseisen lajin suotuisan suojelutason säilymistä luontaisella levinneisyysalueella.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen antaman poikkeuslupapäätöksen perustelut eivät vastaa luontodirektiivissä säädettyjä luvanmyöntämisen edellytyksiä. ELY-keskuksen päätöksestä on jätetty 26.7.2011 Oulun hallinto-oikeuteen valitus, jossa päätöksen virheellisyys yksityiskohtaisemmin selvitetään.

Viitasammakon lisääntymisalueita, hankkeen vaikutuksia niihin tai lajin suojelutason ei ole luontodirektiivin artiklan 12 vastaisesti huomioitu kaavapäätöksissä lainkaan. Kaavapäätöksiä tehtäessä vallitsi puutteellisiin selvityksiin perustuva käsitys, ettei viitasammakkoa esiinny alueella.

5.5 Vaikutukset linnustoon

5.5.1 Pesimälinnusto

Hanhikiven alueella tai sen välittömässä läheisyydessä pesii tai pitää säännöllisesti reviiriä liki 20 uhanalaista lajia ja yli 20 EU:n lintudirektiivin liitteen I mukaista lajia:

- erittäin uhanalaiset (EN)
 - pikkutiira (*Sternula albifrons*)
 - suokukko (*Philomachus pugnax*)
- vaarantuneet (VU)
 - merikotka (*Haliaeetus albicilla*)
 - mustakurkku-uikku (*Podiceps auritus*)
 - vesipääsky (*Phalaropus lobatus*)
 - mehiläishaukka (*Pernis apivorus*)
- silmällä pidettävät (NT)
 - helmipöllö * (*Aegolius funereus*)
 - huuhkaja * (*Bubo bubo*)
 - luhtahuitti (*Porzana porzana*)
 - teeri * (*Tetrao tetrix tetrix*)
- yli kymmenen elinvoimaista direktiivilajia (LC), mm.
 - laulujoutsen * (*Cygnus cygnus*)
 - liro * (*Tringa glareola*)
 - pikkulokki * (*Larus minutus*)
 - varpuspöllö * (*Glaucidium passerinum*)

*) Tähdellä merkityt ovat Suomen vastuulajeja

Ydinvoimakaavojen toteutuminen vaarantaa tai hävittää Hanhikiven alueella usean lintudirektiivin liitteen I lajin pesimäympäristön, mukaan lukien kuusi uhanalaista direktiivilajia. Hanhikiven kaavapäätösten voidaan katsoa olevan pesimälinnuston osalta lintudirektiivin 2,3 ja 4 artiklojen vastaisia.

5.5.2 Kansainvälisesti merkittävä muuttoreitti sekä muuttolepäily-, ruokailu- ja sulkasatoalueet

Ydinvoimalan voimajohtolinjat sijoittuvat kaavojen mukaan poikkisuuntaisesti Hanhikivenniemen ylitse kulkevaan kansainvälisesti merkittävään lintujen päämuuttoreittiin nähden. Reittiä käyttävät mm. monet alueella runsaslukuisina tavattavat korkean törmäysriskin lajit, mm. merikotka, monet pienemmät päiväpetolinnut, kurki ja hanhet. Lintujen muutto keskittyy Hanhikivenniemen kohdalla kapealle sektorille, jolla myös ydinvoimala ja voimajohtolinjat tulisivat sijaitsemaan.

Hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa esitetty arvio 45 törmäyksestä vuodessa on vailla perusteluja. Natura-arviossa ⁵⁾ törmäysarvioiden perusteena puolestaan on käytetty kirjallisuudessa

⁵⁾ Pöyry Environment Oy 2009. Fennovoima Oy, Pyhäjoen Hanhikiven ydinvoimalaitoshanke, Natura-arviointi.
www.pohjois-pohjanmaa.fi/file.php?4330

esiintyviä mielivaltaisia ja heikkoon empiiriseen aineistoon perustuvia lukuja. Kirjallisuudessa esitetty yksi lintutörmäys kilometriä kohden on karkea yleistys mistä tahansa päin Suomea, eikä siten sovellettavissa Hanhikivenniemen kaltaisen lintualueen törmäysriskin kuvaamiseen, jossa lintutiheys on muuttoaikana lajista riippuen 100–1000-kertainen keskimääräiseen pisteeseen verrattuna.

Suunnitellun voimajohtolinjan välittömässä läheisyydessä sijaitsee myös merkittävä muuttolintujen levähdys- ja kerääntymisalue. Hanhikivenniemen pohjoisrannalla sijaitseva Takarannan merenrantaniitty on kosteikkojen suojeluarvokriteerien ⁶⁾ mukaan korkeimpaan I-luokkaan kuuluva ja kansainvälisesti tärkeä lintujen levähdysalue, jopa Natura-aluetta tärkempi.

Ydinvoimakaavoihin on osoitettu Takarannan rantaniittyalueelle merkintä luontoarvoiltaan tärkeästä kohteesta (luo). Rantakosteikon elinoloja kuitenkin haittaa Takarannan puolelle ohjautuva voimalaitoksen lauhdevesikuorma, joka tehtyjen selvitysten mukaan todennäköisesti lisää rehevöitymistä. Lisäksi voimajohtolinjat aiheuttavat törmäysriskin Takarannan alueelle saapuvalla ja sieltä lähtevällä sekä Takarannan ja läheisten Natura-alueiden välillä liikkuvalla linnustolle. Useat lajit liikkuvat Hanhikiven niemen etelä- ja pohjoispuolen välillä Hietakarilahden kluuvin kohdalla olevaa aukeaa aluetta pitkin, jonka läpi voimajohtolinjat sijoittuisivat kaavojen mukaan poikkisuuntaisesti.

Kaavojen suunnittelumääräyksissä ei eritellä voimajohtoyhteyden haittavaikutusten lieventämistä koskemaan koko Hanhikiven alueen muutto- ja pesimälinnustoa.

Hanhikiven ydinvoimakaavoissa ei ole huomioitu riittävästi pesimä-, sulkasato- ja levähdyspaikkoina merkittävien lintukosteikkoalueiden ja niiden sisältämien linnustollisten arvojen turvaamista, mikä rikkoo lintudirektiivin 4 artiklan kohtaa 2. Kaavojen mukaisesta maankäytöstä aiheutuva Hietakarilahden Takarannan merkittävän lintukosteikon tilan ja lajiston elinolojen huonontuminen sekä Hanhikivenniemellä liikkuville linnuille aiheutuva törmäysriski heikentävät artiklan 4 tavoitteiden toteutumista ja ovat siten lintudirektiivin vastaisia.

Ydinvoimakaavat heikentävät Natura-alueen suojeluperusteena olevien lajien elinympäristöä ja häiritsevät ko. lajeja ollen siten luontodirektiivin 6 artiklan kohdan 2 vastaisia. Tehty Natura-arvio ei perustu, alueen linnustoarvot huomioiden, asianmukaisiin selvityksiin mm. törmäysarvioiden osalta ja on siten 6 artiklan kohdan 3 vastainen.

6. Uhanalaiset luontotyypit

6.1 Maankohoamisrannikon primäärisukessiovaiheiden luonnontilaiset metsät (9030)

Ydinvoimakaavojen mukaiset rakentamisvaraukset sijoittuvat EU:n luontodirektiivin liitteen I mukaisesti ensisijaisesti suojeltavan, koko maassa äärimmäisen uhanalaiseksi luokitellun luontotyypin, maankohoamisrannikon primäärisukessiovaiheiden luonnontilaiset metsät, esiintymisalueelle. Kaavan mukaisen maankäytön myötä niemen luonto pirstoutuisi siten, että alueen merkitys maankohoamisrannikon katkeamattoman sukessiokehityksen mallina heikkenisi selvästi.

Hanhikivenniemi edustaa lähes kokonaisuudessaan kyseistä luontotyyppiä, jotka esiintyvät luontodirektiivin 2 artiklassa tarkoitetulla alueella ja joiden suojelusta yhteisö (EU) on erityisvastuussa. Lisäksi Suomi kantaa kansainvälistä erityisvastuuta kyseisen luontotyypin säilymisestä.

Luontotyypin esiintymiä on jäljellä hyvin vähän. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen ⁷⁾ mukaan Pohjois-Pohjanmaan maakunnan rannikon Natura-alueita vertailtaessa on havaittavissa, ettei Natura-

⁶ Asanti ym. 2003. Kosteikkojen linnuston suojeluarvo. Suomen ympäristö 596
<http://www.environment.fi/download.asp?contentid=3887&lan=fi>

⁷ Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus. Lausunto Fennovoima Oy:n ydinvoimalahankkeen YVA-menettelyn jälkeisistä lisäselvityksistä 27.11.2009. PPO-2009-L-403-256
http://www.tem.fi/files/25360/Pohjois-Pohjanmaan_ymparistokeskuksen_lausunto_FPAP_27.11.2009.pdf

alueiden joukossa ole yhtään Hanhikiven veroista kokonaisuutta primäärisuknessiometsien määrässä mitattuna. Näin ollen Hanhikivenniemen esiintymiä voidaan pitää luontotyyppin säilymisen kannalta merkittävänä.

Hanhikivenniemen alueella esiintyy kolmea erittäin uhanalaista maankohoamisrannikon primäärisuknessiovaiheiden metsää, joiden esiintymät sijoittuvat asema- ja osayleiskaavoissa EN-1 korttelin eli raskaimman rakentamisen alueelle ja jäisivät siten voimalaitosrakentamisen alle. Maankohoamisrannikon uhanalaisista metsistä alueella esiintyy neljää eri tyyppiä, joista kaikki jäävät kaavoituksen mukaan kokonaan tai osittain rakentamisen alle.

Ottaen huomioon, että tarkasteltavana on äärimmäisen uhanalainen (uhanalaisuusluokitus CR, Critically Endangered), EU:n luontodirektiivin liitteen I mukainen, ensisijaisesti suojeltava luontotyyppiyhdistelmä, toteamme, ettei ydinvoimalahankkeen ja kaavapäätösten vaikutuksia luontotyyppin suotuisan suojelutason säilymiseen ole arvioitu asianmukaisesti. Arviot primääri-suknessiometsien kokonaismäärästä perustuvat riittämättömiin selvityksiin, eivätkä ne sisällä tietoa kyseisen luontotyyppin kohteiden laajuudesta, edustavuudesta, luonnontilaisuudesta tai yhtenäisyydestä.

Hankkeen vaikutuksia luontotyyppin suotuisan suojelutason säilymiseen ei ole arvioitu riittävän luotettavasti, mikä olisi ollut erityisen tärkeää, kun arvioinnin kohde on katsottu alueellisen ympäristöviranomaisen toimesta laajuudeltaan ja yhtenäisyydeltään alueen edustavimmaksi primäärisuknessiometsien esiintymiskohteeksi.

Kaavoittajan tulkinnan mukaan rakentamisvaraukset ydinvoimamaakuntakaavassa olisi sijoitettu luontoarvokohteita välttämällä ja kaavan mukaisen raskaimman rakentamisen alueella, niemen keskiosassa, ei esiintyisi arvokkaita luontotyyppiä, johtuen metsänuudistamisesta. Toteamme tulkinnan perusteettomaksi ja viittaamme Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikön lausuntoon⁸), jonka mukaan Hanhikiven ”primäärisuknessiovaiheen luonnonsuojelun arvoa on vähätelty sillä perusteella, että niemen sisäosien metsiä on käsitelty talousmetsien käsittelymenetelmin ja alueella on merkittävästi taimikoita. Suknessiosarjan vanhoihin metsiin kuuluu merkittävästi myös luonnontilaisia metsiä ja luontaisen kehityksen ja maankohoamisilmiön seurauksena metsätalouden piirissä olleet metsät varsin nopeasti ennallistuvat täydentämään metsien suknession loppuvaiheen tilannetta.” Lisäksi huomautamme, että toisin kuin kaavoittaja väittää, edellä mainitulla raskaimman rakentamisen alueella esiintyy arvokkaita luontotyyppiä, mm. erittäin uhanalaisia kuusikoita ja vaarantuneita lehtomaisia lehtimetsiä, erilaisia lehtoja sekä useita muita uhanalaisia direktiiviluontotyyppiä, jotka on listattuna tämän asiakirjan luvussa 6.2.

Maankohoamisrannikon metsien suknessiosarjakohteen pirstoutumista on todettu voitavan kompensoida suojeluastetta nostamalla, mutta kaavoittaja ei esitä kompensatoratkaisua. Edustavia, yhtä laajoja ja yhtenäisiä, luonnontilaisena säilyneitä kyseisen luontotyyppisarjan esiintymiä ei Pohjois-Pohjanmaalla ole.

Näin ollen ydinvoimakaavapäätökset vaarantavat kyseisen luontotyyppin esiintymisen ja suojelun suotuisan tason sekä heikentävät monimuotoisuuden säilymistä, ja ovat siten EU:n luontodirektiivin 2 artiklan vastaisia.

6.2 Muut Hanhikiven alueella esiintyvät direktiiviluontotyypit

- a) Itämeren boreaaliset hiekkarannat, joilla on monivuotista ruohovartista kasvillisuutta (1640)
- b) Rannikoiden kiinteät, ruohokasvillisuuden peittämät dyynit (2130)
- c) Rannikon laguunit (1150)
- d) Lehdot (9050)
- e) Itämeren boreaaliset rantaniityt (1630)

⁸ Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Ympäristö ja luonnonvarat vastuualue. 28.9.2010. Lausunto Hanhikiven ydinvoimalaitosalueen osayleiskaavaehdotuksesta.

<http://gov.raahe.fi/djulkaisu/kokous/20101380-3-3873.PDF>

- f) Kasvipeitteiset merenrantakalliot (1230)
- g) Metsäluhdat (9080)
- h) Vaihettumissuot ja rantasuot (7140)
- i) Kivikkoisten rantojen monivuotinen kasvillisuus (1220)
- j) Puustoiset suot (91D0)

Asema- ja osayleiskaavassa raskaimman rakentamisen alueelle sijoittuu kokonaan tai osittain kaikkien em. luontotyyppien esiintymiä. Useiden esiintymien alueella on ma-enk -merkintä, joka mahdollistaa maanalaisen ydinjätteen loppusijoitustilojen rakentamisen.

Kaavojen mukaisella maankäytöllä on merkittäviä vaikutuksia useisiin ensisijaisesti suojeltaviin luontotyyppihin. Mm. äärimmäisen uhanalaiseksi (CR) ja suojelutasoltaan epäsuotuisaksi-huonoksi luokiteltuihin merenrantaniittyihin kohdistuu sekä suoria että välillisiä heikentäviä vaikutuksia, mikä voidaan katsoa luontodirektiivin 2 artiklan vastaiseksi. Merkittäviä vaikutuksia kohdistuu myös mm. erittäin uhanalaisiin (EN) kluuveihin, jotka kuuluvat suojelutasoltaan heikkoon (epäsuotuisa-riittämätön-heikkenevä) rannikon laguunit –luontotyyppiin.

Ydinvoimakaavojen vaikutuksia uhanalaisten luontotyyppien suotuisan suojelun tasoon ei ole selvitetty asianmukaisella tavalla, eikä näin huolehdittu luontodirektiivin tavoitteiden toteutumisesta. Vaikutukset olisi tullut selvittää tarkemmin vähintään seuraavien luontotyyppien osalta:

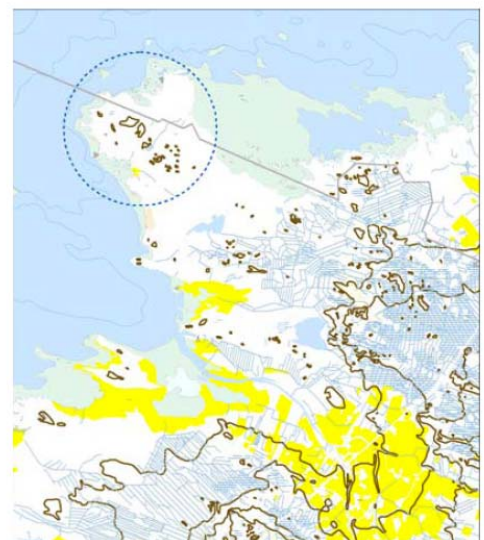
- Itämeren borealiset hiekkarannat, joilla on monivuotista ruohovartista kasvillisuutta (1640)
- Rannikoiden kiinteät, ruohokasvillisuuden peittämät dyynit (2130)
- Rannikon laguunit (1150)
- Lehdot (9050)
- Itämeren borealiset rantaniityt (1630)
- Metsäluhdat (9080)
- Vaihettumissuot ja rantasuot (7140)
- Puustoiset suot (91D0)

Lisäksi esimerkiksi Hanhikivenniellä laajasti esiintyvien lehtojen monimuotoinen kasvillisuus on vaihteleva ja sovelias elinympäristö lukuisille eliölajeille, minkä vuoksi lehdossa tavataan usein runsaan linnuston lisäksi erittäin arvokas hyönteis-, sieni- ja maakotilolajisto. Kaavapäätökset eivät näiltä osin perustuneet riittäviin selvityksiin eikä hankkeen vaikutusta lajien tai niiden elinympäristön suojelutason suotuisuuteen ole voitu arvioida, minkä vuoksi kaavapäätökset ovat luontodirektiivin 2 artiklan vastaisia.

Koko Hanhikivenniemi on topografialtaan pääosin alle 2,5 metriä merenpinnasta. Myös rannat ovat matalia ja loivapiirteisiä. Fennovoima on arvioinut ydinvoimahankkeen vaativan Hanhikiven alueella mittavat maansiirtotyöt, noin 1 000 000 kuutiota, mikä muuttaa niemen ekosysteemiä myös voimakkaan rakentamisen alueiden ulkopuolella. Maansiirtotöiden vaikutusta luontodirektiivin liitteen IV lajeihin tai liitteen I luontotyyppihin ei ole arvioitu.

Hanhikivi Topografia (kuva ei mittakaavassa).
Kartalla on esitetty ruskealla viivalla korkeuskäyrät 2,5 metrin välein.
Laitosalueen alustava sijainti on suuntaa antavasti esitetty sinisellä katkoviivarajauksella.

Lähde: http://www.fennovoima.fi/userData/fennovoima/doc/YVA-Suomi/Erillisselvitykset/Vaikutukset_maisema.pdf

Kaavojen vaikutusta tulee arvioida myös alueen luontoarvoja kokonaisuutena tarkastellen, sillä Hanhikiven monipuoliset uhanalaiset luontotyypit ja lajisto, erityiset linnustoarvot sekä läheiset Natura-alueet muodostavat yhtenäisen, arvokkaan maankohoamisrannikon suojelukokonaisuuden, jota on pidettävä luonnon monimuotoisuuden säilymisen kannalta erittäin tärkeänä.

7. Muita huomioita

Tarkasteltaessa Fennovoima Oy:n ydinvoimalaitoshankkeesta mahdollisesti aiheutuvia direktiivirikkomuksia Hanhikivenniemellä, tulee huomioida myös hankkeen perusteluna käytetyt seikat sekä yhteiskunnalliset pitkäaikaisvaikutukset.

Yleisenä huomiona toteamme, ettei EU:ssa tule hyväksyä käytäntöä, että ydinvoimaloita rakennetaan jäsenvaltioihin pääasiassa sähkön vientiä varten. Sähkönkulutusarviot Suomessa viitteet ⁹⁾ ja ¹⁰⁾ eivät tue väitettä, että Fennovoima Oy:n ydinvoimalaitos olisi välttämätön kotimaisen sähköntarpeen kattamiseksi tai muutoin yleisen edun kannalta pakottava hanke.

Johtopäätökset

Edellä mainittuun ja vetoomuksen pohjana olevaan aineistoon, lisätietoina lähettämiimme asiakirjoihin sekä komission 3. toukokuuta 2011 julkaisemaan luonnon monimuotoisuuden suojelemisesta annettuun tiedonantoon (Luonnon monimuotoisuutta koskeva EU:n strategia vuoteen 2020) vedoten toistamme, että ydinvoimalaitoksen sijoittuminen Hanhikiven alueelle rikkoo EU:n luonto- ja lintudirektiivejä.

Hanhikivenniemen pesimälinnuston monimuotoisuus ja arvokkuus, mm. lukuisat uhanalaiset lajit ja lintudirektiivin liitteen I mukaiset erityistoimin suojeltavat lajit huomioiden niemen alue tulisi nimetä lintudirektiivin 4 artiklan kohdan 1 perusteella erityissuojelualueeksi.

Lintudirektiivin artiklan 4 kohtiin 1–2 viitaten esitämme, että Hanhikivenniemi liitetään Natura 2000 -verkostoon ensisijaisesti suojeltavan luontotyyppin säilymisen kannalta tärkeänä suojelualueena vähintäänkin Hietakarinkaari-Takaranta -alueen osalta, joka luonnontilaisena kosteikkona kuuluisi suojeltavaksi pelkästään Ramsarin sopimuksen (1975) perusteella. ¹¹⁾ ¹²⁾

Pyydämme kunnioittavasti vetoomusvaliokuntaa puuttumaan hankkeen etenemiseen ja selvittämään mahdolliset EU-lainsäädäntöön kohdistuvat rikkeet mahdollisimman nopeasti.

Pyhäjoella

25.8.2011

Kunnioittavasti

Pro Hanhikivi ry

⁹ Gaia Consulting Oy 2010. Suomelle kilpailukykyä älyenergiasta. WWF Suomi.

http://www.wwf.fi/wwf/www/uploads/pdf/wwf_alyenergia_raportti_20100503.pdf

¹⁰ Levón-instituutissa ja Vaasan energiainstituutissa tehty tutkimus

http://www.uwasa.fi/ajankohtaista/uutisia/tutkimuksen_mukaan_suomen_energian_tarve_voitaisiin_turvata_uusiutuvilla_energia_nlahteilla/

¹¹ Suomen Ramsar-alueet <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=77948>

¹² Ramsarin sopimuksen strateginen suunnitelma 2009-2015,
<http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=107703&lan=fi>